

Comunidade Autónoma / Departamento / Estado	GALICIA
Municipio	OURENSE
Edificio	Catedral de San Martiño
Dirección	
	42.335993 -7.863022
Protección	<p>Ben: A Igrexa Catedral de San Martiño Comunidade Autónoma: C. A. Galicia Provincia: Orense / Ourense Municipio: Orense / Ourense Categoría: Monumento Código: (R. I.) - 51 - 0000771 - 00000 Rexisto: (R. I.) REXISTO BIC INMUEBEIS: Código definitivo Data de Declaración: 03-06-1931 Data Boletín Declaración: 04-06-1931 Fonte: Ministerio de Cultura (2006)</p>

Descricion

A catedral de Ourense sorprende ó visitante pola súa recolecta beleza, sobria elegancia, luminosidade equilibrada e funcionalidade litúrxica. Está considerada como un dos grandes templos románicos de España. Data da segunda metade do século XII e primeira do XIII sendo consagrado o seu altar maior en 1188. Os engadidos posteriores, que non desfiguraron a súa fundamental unidade, constitúen unha variada mostra dos diferentes estilos de épocas sucesivas (románico, gótico, renacentista, barroco, neoclásico e actual).

Desde tempos remotos Ourense é capital da súa diocese, e xa a partir do século VI se coñece o nome dalgúns dos seus bispos. Durante o reino suevo tivo un especial protagonismo, e construíuse unha primeira catedral que "estivo edificada no lugar que hoxe ocupa a igrexa de Santa María Nai". Daquela época nada conserva o edificio actual, só quedan os capiteis e columnas de mármore do país reutilizados na fachada barroca da citada igrexa, quizais procedentes da primitiva construción.

A invasión musulmana supuxo para Ourense un grave episodio que non foi superado ata a repoboación efectuada por Afonso III arredor do ano 900. Non transcorrera un século cando novas incursións, agora por parte dos normandos e do caudillo musulmán Almanzor, arrasaron a cidade. No derradeiro cuarto do século XI o bispo Eredonio construíu e dedicou un templo a Santa María Nai que debeu facer o oficio de catedral ata que se consagrou a actual, pois as súas reducidas dimensións impedían satisfacer as esixencias de culto impostas pola prosperidade da sé auriense no século XII. Non obstante, esa prosperidade é máis unha intuición ca unha evidencia documental, pois as continuas devastacións que ó longo dos séculos sufriu a cidade de Ourense e a súa catedral provocaron perdas importantísimas no arquivo da Igrexa.

A carencia de noticias documentais explica que sexan diversas as opinións sobre a data de construción da catedral, e aínda que as diferenzas non son de moitos anos, si son relevantes. O único dato seguro é a acta de consagración do altar maior á que xa se fixo alusión ó comezo.

A súa estrutura é románica de transición (moi notable neste sentido), con certa inspiración cisterciense e influxo compostelán como igrexa de peregrinación.

Ten planta de cruz latina, coa primitiva cabeceira de tres ábsidas (hoxe só queda a central, mutilada), tres naves separadas por piares cruciformes, arcos dobrados e apuntados e bóvedas de crucería de gran prestancia arquitectónica.

A catedral ocupa o mesmo soar da primitiva basílica do período suevo. Ó longo da historia feudal da cidade foi convertida en fortaleza en numerosas ocasións. Foi declarada monumento nacional o 3 de xuño de 1931 e ten honores de basílica dende o ano 1887.

Fonte [Obispado de Ourense](#) (2006)

Campás	<p>A Catedral conta con dous conxuntos de campás, ben diferenciados, tanto espacialmente como no seu uso: as dúas campás do reloxo, agora en silencio, e as oito campás litúrgicas, das cales soamente dúas podían oscilar, para os toques de coro diarios ou festivos. O resto soamente repicaba.</p> <p>É sorprendente, e moi emocionante, que a campá litúrgica máis antiga é aquela que todos os días oscilaba varias veces para chamar aos oficios. Algo parecido ocorre coa campá do reloxo, agora rota: as dúas transmiten - ou poden transmitir - a música cotiá, a paisaxe sonora máis antigo da cidade.</p> <p>O que non coincide son os anos propostos por CALVETE, copiando un texto da Catedral, e aqueles que puidemos documentar nas campás:</p> <p style="padding-left: 40px;">Dos son del año 1780, otras del 1828, otra de 1879 y una de 1925. Las de 1780 donadas por un tal Cagigal siendo fabriquero y Canónigo Don Pedro Carballo. Las de 1828, sexto del Pontificado de N. Santísimo P. León XII, Undécimo del Ilustrísimo Señor Dámaso Iglesias y Lago Obispo de Orense y 21 del Reinado de N. Católico Monarca D. Fernando VII Rey de las Españas. Las de 1879, pequeñas, una pesa 50 Kgs. y otra 60, siendo Fabriquero D. Francisco de Solís. La de 1925, Moisés Díaz Palencia.</p> <p style="padding-left: 40px;">Las grandes, Pote y Mayor, pesan muchos Kgs. pero no sé cuantos.</p> <p style="padding-left: 40px;">También está la campana de las horas del reloj catedralicio que lleva una curiosa inscripción. Los datos fueron publicados por el Sr. González Paz, en el diario "La Región", hace unos años (no puedo precisar fecha). Dicen así:</p> <p style="padding-left: 40px;">"La campana de las horas" se calcula que pesa unos 1.200 Kgs. y tiene una hermosa leyenda en latín, cuya versión dice: Fue llevado Jesús a Pilatos, en la hora de Prima. En la hora de tercia gritaban ¡crucifícalo!. En la hora de sexta llevaron a Jesús a la Cruz. En la hora de nona, expiró Jesús. Año de 1551 siendo oferente el Sr. Canónigo Rodrigo de Quiroga.</p> <p>Non obstante a nosa proposta non é definitiva, en tanto non se restauren as campás e xa que logo poidan documentarse de forma verificable.</p>
Fotos	93
Toques actuais de campás	<p>As campás litúrgicas tocan tanto os cuartos e as horas do reloxo como os demais toques da catedral. Tamén interpretan volteos simulados, unha técnica que nunca se utilizou nesta catedral.</p> <p>Pola contra as campás de prima que se tocaban a abalo, para chamar ao coro diario ou solemne, como noutras catedrais galegas, permanecen fixas como as demais.</p> <p>Pola contra, as dúas campás do reloxo permanecen en silencio.</p>
Conservación, mantemento	
Propostas	<p>A proposta global pasa por recuperar os toques propios desta Catedral, restaurando todas as campás, e protexendo as campás litúrgicas, situando as rejas por diante e non por detrás, como se especifica en cada unha.</p> <p>Soamente as dúas primas serán dotadas de motores de impulso que permita tocar a abalo a campá correspondente, e todas as litúrgicas serán dotadas de novos electromazos, máis lixeiros e rápidos, que reproduzan os toques tradicionais e non impidan os toques manuais.</p> <p>As dúas campás do reloxo, situadas na súa estrutura e restauradas, deberán tocar, sempre que sexa posible, e de forma recomendada, mediante mazo externo por gravidade.</p>

Autores da documentación	LLOP i BAYO, Francesc
Data	14-10-2016

Campás actuais

Localización	Campá	Fundidor	Ano de fundición	Diámetro (en cm)	Peso
Cuarto das campás	Martíño (1)		1815	58	113
Cuarto das campás	Bartolomé (2)	DEL CAGIGAL, ANDRÉS (VALLE DE HOZ)	1795	68	182
Cuarto das campás	Nova (3)	DÍEZ SANTAMARÍA, MOISÉS	1925	72	216
Cuarto das campás	Prima diario (4)		1614	88	395
Cuarto das campás	Prima solemne (5)	SOTO	1879	90	422
Cuarto das campás	Pote (6)		1780	108	477
Cuarto das campás	Segunda (7)	PELLÓN TABOADA, HERMANOS	1828	129	814
Cuarto das campás	Maior (8)	PELLÓN TABOADA, HERMANOS		145	1155
Estrutura de forxa no tellado	Campá dos cuartos (A)	DE LA VEGA OTERO, FRANCISCO ANTONIO (VALLE DE HOZ, CANTABRIA)	1728	50	72
Patín	Campá das horas (B)		1551	132	872
Sacristía	Campá de sinais (0)			25	9

Información completa: [Catedral de San Martiño - OURENSE \(GALICIA\)](#)